

ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಖರ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ, ದೇಹಕ್ಕೆ ತುಸು ದೊಡ್ಡದೇ ಎನ್ನಿಸುವ ಕೊಕ್ಕು, ಮತ್ತು ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಕೊಕ್ಕಿನ ಮೇಲಿನ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಾಕಾರದ ಕೋಡು (ಕ್ಯಾಸ್ಟ್). ಗಂಡಿನಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದ್ದು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಅಂಚಿರುವ ಎರಡು ಭಾಗದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಅಂಚು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಳಿಯ ಕುತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಿಳುಪಿನ ಪಟ್ಟಿಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳು, ಅವುಗಳ ತುದಿ ಮತ್ತು ಬಾಲದ ರೆಕ್ಕೆಯೂ ಬಿಳಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಳದಿಯ ಬಣ್ಣವಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದು ಸುತ್ತಲಿನ ಚರ್ಮ ಕಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಿಳಿ ಅಥವಾ ನೀಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಸುತ್ತಲಿನ ಚರ್ಮ ಗುಲಾಬಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 112ರಿಂದ 150 ಸೆ.ಮೀ. ಉದ್ದವಿರುತ್ತವೆ. ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಗಳು 2.5ರಿಂದ 5 ಕೆ.ಜಿ. ಇದ್ದರೆ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿ 2.16ರಿಂದ 3.35 ಕೆ.ಜಿ. ಇರುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಳದಿಯ ಕೊಕ್ಕು ನೋಡಲು ಭಾರವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅದು ಹಗುರವಾದ ಜೀವಕೋಶಗಳ ಪದರದಿಂದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲಿರುವ ಕ್ಯಾಸ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅದು ಅವುಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುರಣಿಸಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎತ್ತರದ ಹಳೆಯ ಮರಗಳನ್ನು ವಾಸಿಸಲು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವು ಮರಗಳ ಚಾವಣಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಹಾರವನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಬಹು ದೂರದವರೆಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ಮಂಗಳೈಗಳು, ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೂಡಿಗೆ ಮರಳುತ್ತವೆ. ರಸಭರಿತವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆಯಾದರೂ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮರಿಗಳು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗಂಡುಹಕ್ಕಿ ಹುಳ ಹುಪ್ಪಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುವುದಿದೆ. ಅವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಮರಗಳ ಟೊಂಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಲಿಸುವಾಗ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತಾ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ.

ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವ ಬಗೆಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ತೂರಿ ಎಸೆದು ನುಂಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರೇಮ ನಿವೇದನೆ- ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಂಗಳೈಗಳು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (ಜನವರಿಯಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್) ಜೊತೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಆ ಜೋಡಿ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಜೋಡಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಗಂಡುಹಕ್ಕಿಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಟವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವು ಪರಸ್ಪರ ತಮ್ಮ ಕೋಡುಗಳಿಂದ (ಕ್ಯಾಸ್ಟ್) ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತ ಜಗಳವಾಡುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೋತ ಗಂಡುಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಅರಸಿದರೆ, ಗೆದ್ದ ಹಕ್ಕಿ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಸಿ ತಂದು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅವು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೆ ಈ ಓಲೈಸುವಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿ ಎತ್ತರದ ಮರದಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಾಗಿ ಮರದ ಹಳೆಯ ಪೊಟರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸಿ ಗಂಡನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಗಳೆರಡೂ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತವೆ. ಮೊದಲು ಕೊಕ್, ಕೊಕ್ ಎಂದು ಶುರುವಾಗುವ ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ಜೋರಾಗಿ ಒಂದಾದ ನಂತರ ಒಂದು ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕೂಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕೂಗು ಗರ್ಜಿಸಿದಂತೆ, ಬೊಗ್ಗಿದಂತೆ ಸಹ ಕೇಳುತ್ತದೆ.

ಅಪಾಯದ ಅವಧಿ

ಗೂಡನ್ನು ಸೇರಿದ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಕ್ಕಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿ ಮತ್ತೆಯಂತೆ ಹಾಸುತ್ತದೆ. ತಾನೂ ಗೂಡಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿ ತನ್ನ ಹಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಜೊಲ್ಲನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಾಂಕ್ರೀಟಿನಂತೆ ಮಾಡಿ ನಡುವೆ ಕೊಕ್ಕು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಿಂಡಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಮಾರು ಐದು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಅದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಗಾತಿ ಗಂಡುಹಕ್ಕಿ ಮರಿಗಳು ಮತ್ತು ತಾಯಿಹಕ್ಕಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆಗಳಿಟ್ಟು 40 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮರಿಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಗಂಡುಹಕ್ಕಿ ಗಂಟಲಿನ ತುಂಬ ಹಣ್ಣು, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ತಂದು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿ ಮಂಗಳೈಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಅಪಾಯಕಾರಿಯೂ ಹೌದು. ಏಕೆಂದರೆ:

1. ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆಹಾರವನ್ನು ಅರಸಿಹೋದ ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿ ಬೇಟೆಗಾರರ ಪಾಲಾದರೆ ಇಡಿಯ ಕುಟುಂಬ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಗೂಡಿನಿಂದ ಹಾರಿ ಹೋಗಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಮರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣವಾದರೆ ಅವು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತವೆ.
3. ಬೇರೆಯ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸೇರದ ಗಂಡು ಮುಂದೆ (ಇವು ಸುಮಾರು 40-45 ವರ್ಷ ಬದುಕುತ್ತವೆ) ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
4. ಹಲವು ಸಲ ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಬಾರಿ ದೂರದವರೆಗೆ ಹಾರಿ ಆಹಾರ ಪೂರೈಸಿದ ಗಂಡು ದಣಿದು ಜೀವ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗಲೂ ಇಡಿಯ ಕುಟುಂಬ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಆವಾಸ, ಕಾಡಿನ ನಾಶ, ಕೊಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ಇವೂ ಮಂಗಳೈಗಳ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಗೂಡಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಗಂಡುಹಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಡೆದು ತೆಗೆದಾಗ ಹೆಣ್ಣುಹಕ್ಕಿ ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ಮರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಅದೇ ಸಂಗಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ಮರಕ್ಕೆ ಗಂಡು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಬರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇವು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ.

ಮಳೆಕಾಡುಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿರುವ ಮಂಗಳೈಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಕಾಡನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ.